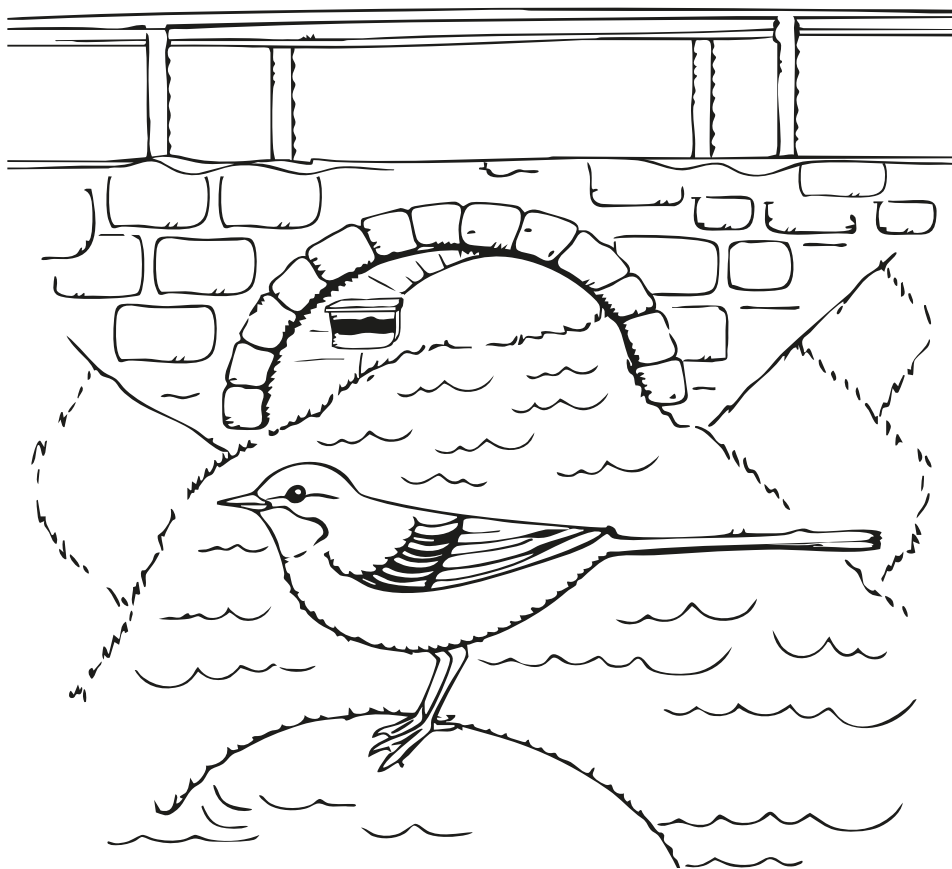
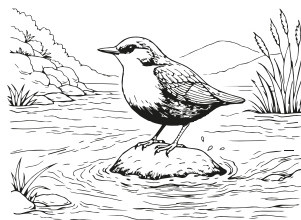
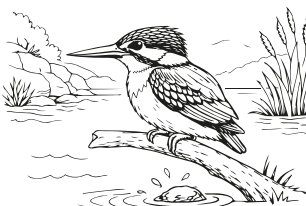

Poznávejte konipasy

Konipas – elegán našich potoků a říček

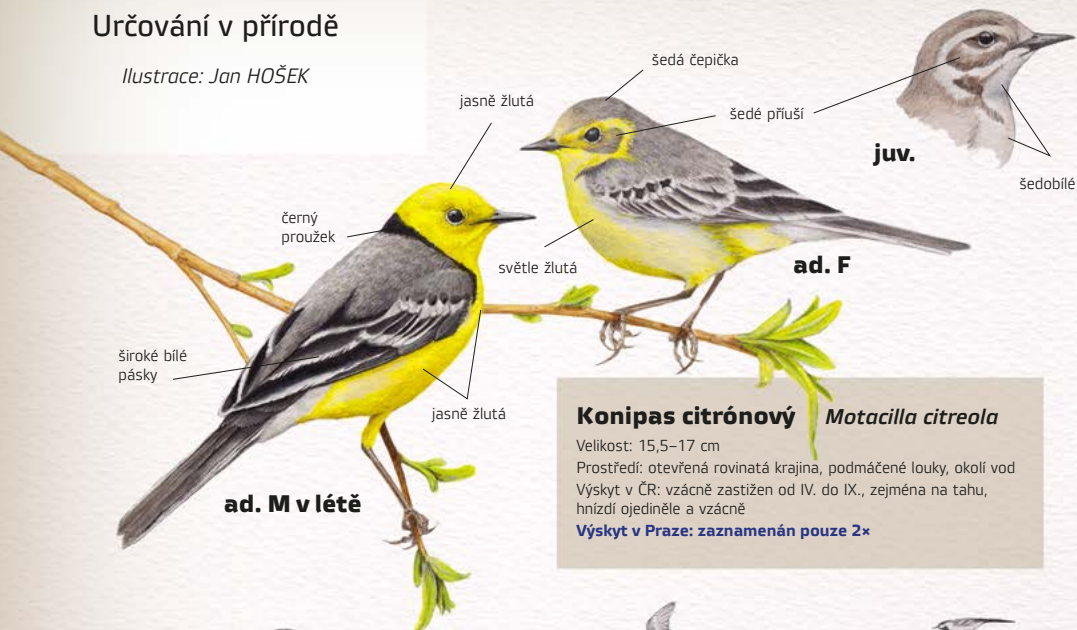

Poznáš i další elegány? A který z nich nemá peří v modré barvě vody?

Konipasi

Určování v přírodě

Ilustrace: Jan HOŠEK

ad. M v létě

ad. F

Konipas citrónový *Motacilla citreola*

Velikost: 15,5–17 cm

Prostředí: otevřená rovinatá krajina, podmačené louky, okolí vod

Výskyt v ČR: vzácně zastížen od IV. do IX., zejména na tahu, hnízdí ojediněle a vzácně

Výskyt v Praze: zaznamenán pouze 2x

neostřý přechod

*rychle capitá
a pokrývají ocatem*

typický vlnavý let

**ad. F
v létě**

ostrá hranice

chybí leskle
černá barva

juv.

ad. M v létě

ad. v zimě

Konipas bílý *Motacilla alba*

Velikost: 16,5–19 cm

Prostředí: otevřená krajina, okolí vodních toků i v lidských sídlech, pastviny blízko hospodářských budov, za tahu nocuje v rákosinách

Výskyt v ČR: pravidelně, místy běžně, od konce II. do IX., malá část populace zimuje

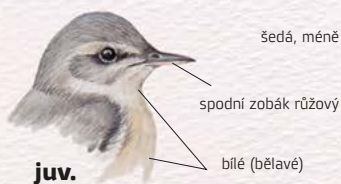
Stav a početnost v ČR: po výrazném poklesu mezi lety 1990–2006 došlo k nárůstu a dnes je trend stabilní, 100–200 tis. párů

Výskyt v Praze: hojný a rozšířený druh

W. H. H.

*Tato sbírá potravu
u polních kvočků*

ad. M v létě

Konipas luční *Motacilla flava*

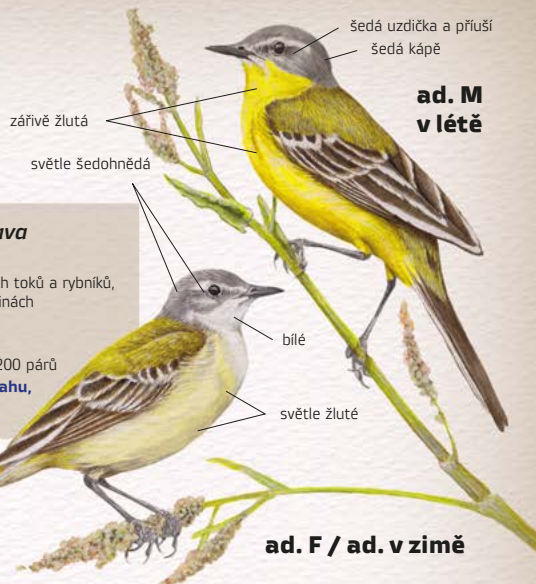
Velikost: 15–16 cm

Prostředí: otevřená krajina, v blízkosti vodních toků a rybníků, podmáčené louky a pastviny především v nížinách

Výskyt v ČR: pravidelně, ale nehojně hnízdí a protahuje od konce III. do IX.

Stav a početnost v ČR: silný pokles, 600–1 200 párů

Výskyt v Praze: vyskytuje se na jarním tahu, hnízdění zde zatím není doloženo

Konipas horský *Motacilla cinerea*

Velikost: 17–20 cm

Prostředí: v blízkosti rychle tekoucích vod, převážně v horských oblastech, ale i v nížinách

Výskyt v ČR: pravidelně od III. do X., řídce zimuje

Stav a početnost v ČR: stabilní trend, 20–40 tisíc párů

Výskyt v Praze: celoročně

šedá, méně výrazná kresba

světle žlutá

šedá

ad. F v létě

spodní zobák růžový

bílá (bílavá)

černé

hnědavě růžový běhák

nápadně dlouhý ocas a krátké nohy (v porovnání s ostatními konipasy)

Konipas horský, pták roku 2025 – co mu prospívá a jak mu pomoci

Konipasovi horskému vyhovuje široká škála prostředí. Pokud má volně přístupné kamenité, šterkové nebo betonové břehy, vezme zavděk i toky s technickými úpravami koryt.

- ✓ Kamenitá nebo šterkovitá koryta, obnažené břehy pro sběr potravy,
- ✓ přítomnost příčných i podélných vodních staveb – stavidel, jezů, zdymadel nebo propustků,
- ✓ břehové porosty s pestrou mozaikou vegetace,
- ✓ dostatek vhodných hnízdišť – dutin, a šterbin ve skalách, v kamenných zdech na konstrukcích lávek a mostů,
- ✓ a samozřejmě kvalita vody, díky níž mají konipasi dostatek potravy!

- ✗ Husté břehové porosty, které omezují volný pohyb nad vodou i podél břehů.
- ✗ Predace hnízd, které padnou za oběť dvě třetiny hnízd!
- ✗ Výstavby údolních nádrží nebo zatrubnění toků.
- ✗ Nízké průtoky nebo vysychání potoků v důsledku klimatických změn.
- ✗ Nahrazování kamenného zdiva hladkým betonem na příčných i podélných stavbách. Chybí pak výklenky a spáry, ve kterých konipasi hnízdí.

Odpověď na úkol z titulní strany:

Trojice zleva: slavík modráček, ledňáček říční a skorec vodní. Modrou barvu postřídá škorc.

Jak můžete pomoci?

- ➔ Sledujte výskyt invazních rostlin na březích vodních toků, upozorněte na ně příslušné orgány a zapojte se do jejich likvidace.
- ➔ Vyvěšujte budky – pro konipasy a skorce jsou vhodné polobudky. Důležité je jejich umístění mimo dosah predátorů a kolísající hladiny vody. Vždy však až po dohodě s vlastníkem nebo správcem místa, kde chcete budku vyvěsit!

- ➔ Mapujte konipasy a svá pozorování ukládejte do faunistické databáze ČSO avif.birds.cz.

